

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****HASAN SEMERCİ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2020/13908
Karar Tarihi : 2/12/2020

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
Cela! Mümtaz AKINCI
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Raportör : Eren Can BENAKAY
Başvurucu : Hasan SEMERCİ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kararına karşı açılan davada verilen yürütmenin durdurulması isteminin incelenmeksizin reddine ilişkin karar nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 20/4/2020 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:
8. Başvurucu, polis memuru olarak görev yapmaktayken 8/7/2018 tarihli ve 30472 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 701 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (701 sayılı KHK) ekli 1 sayılı listesinde ismine yer verilmek suretiyle kamu görevinden çıkarılmıştır.

9. Başvurucu, kamu görevinden çıkarılma işlemine karşı 18019549 başvuru numarası ile Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonuna (Komisyon) başvurmuştur.

10. Komisyon 15/10/2019 tarihinde başvuruyu reddetmiştir. Kararda başvurunun üst amirinin 26/1/2018 tarihli değerlendirmesinde Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ve/veya Paralel Devlet Yapılanmasıyla (PDY) kuvvetli irtibat ve iltisakı bulunduğu yönünde görüş belirttiği ifade edilmiştir. Başvurucunun Samanyolu Yayın Grubu kanallarının Digitürk platformundan çıkarılmasını gerekçe göstererek Digitürk aboneliğini 8/10/2015 tarihinde iptal ettirdiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra başvurunun FETÖ/PDY'nin örgüt arşivine göre emniyet teşkilatı içinde örgütün mahrem yapılanmasında yer aldığı vurgulanmıştır. Bu tespitlerden hareketle başvurunun FETÖ/PDY ile irtibatlı olduğu sonucuna varılmıştır.

11. Komisyon kararı başvurucuya 6/12/2019 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucu, İçişleri Bakanlığına karşı 20/1/2020 tarihinde Komisyon kararının iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle dava açmıştır. Dava dilekçesinde başvuru, herhangi bir disiplin sürecine dayanmadan ve savunma hakkı tanınmadan doğrudan kamu görevinden çıkarılmasının hukuka aykırı olduğunu belirtmiş, anılan durumun masumiyet karinesine aykırı olduğunu ifade etmiştir. Başvurucu, tesis edilen işlem ile mahkeme kararı olmaksızın terör örgütü üyesi olarak ilan edildiğinden yakınmıştır. Örgüt tarafından hukuka aykırı olarak kişisel verilerinin kaydedildiğini, bu kayıtlara dayanılarak tesis edilen işlemin sebep unsuru bakımından sakat olduğunu ileri sürmüştür.

12. Ankara 25. İdare Mahkemesi 24/1/2020 tarihinde yürütmenin durdurulması isteminin incelenmeksizin reddine karar vermiştir. Kararda 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesi ile 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 38. maddesine yer verildikten sonra yürütmenin durdurulması isteminin esasının incelenmesine olanak bulunmadığı belirtilmiştir.

13. Başvurucu bu karara karşı 14/2/2020 tarihinde itiraz etmiştir. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 13. İdari Dava Dairesi 2/3/2020 tarihinde itirazı reddetmiştir. Kararda, 6755 sayılı Kanun'un Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmediği belirtilerek uyumsuzluk konusu olaya uygulanacak olan 38. maddenin yürürlükte olduğu ifade edilmiştir.

14. Anılan karar başvurucuya 14/4/2020 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvurucu 20/4/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

15. 2577 sayılı Kanun'un "*Yürütmenin durdurulması*" kenar başlıklı 27. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"1. Danıştayda veya idari mahkemelerde dava açılması dava edilen idari işlemin yürütülmesini durdurmaz.

2. (Değişik: 2/7/2012 - 6352/57 md.) Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilme üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir. (Ek cümle: 21/2/2014-6526/17 md.) Ancak, kamu görevlileri hakkında tesis edilen atama, naklen atama, görev ve unvan değişikliği, geçici veya sürekli görevlendirmelere ilişkin idari işlemler, uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerden sayılmaz. Yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu ve işlemin uygulanması halinde doğacak telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğunun belirtilmesi zorunludur. ...

...

7. Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar;... idare ve vergi mahkemeleri ile tek hakim tarafından verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine, ... kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir. İtiraz edilen merciler, dosyanın kendisine gelişinden itibaren yedi gün içinde karar vermek zorundadır. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir."

16. 6755 sayılı Kanun'un "Yürütmenin durdurulması" kenar başlıklı 38. maddesi şu şekildedir:

"1. Olağanüstü hal süresince yayımlanan kanun hükmünde kararname kapsamında alınan kararlar ve yapılan işlemler nedeniyle açılan davalarda yürütmenin durdurulmasına karar verilemez."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Mahkemenin 2/12/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Adli Yardım Talebi Yönünden

18. Başvurucu, bireysel başvuru harç ve giderlerini ödeme gücünden yoksun olduğunu belirterek adli yardım talebinde bulunmuştur.

19. Anayasa Mahkemesinin Mehmet Şerif Ay (B. No: 2012/1181, 17/9/2013) kararında belirtilen ilkeler dikkate alınarak geçimini önemli ölçüde güçleştirmeksizin yargılama giderlerini ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvurusunun açıkça dayanaktan yoksun olmayan adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

B. Mahkemeye Erişim Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu 18/10/2016 tarihli 6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un "Yürütmenin durdurulması" kenar başlıklı 10. maddesinin Anayasa Mahkemesi

tarafından 24/7/2019 tarihli kararıyla iptal edildiğini ve anılan kararın 31/10/2019 tarihli Resmî Gazete'de yayımlandığını ifade etmiş, bu sebeple derece mahkemesinin Anayasa Mahkemesi kararını dikkate almayarak karar vermesinin bariz takdir hatası içerdiğini ve bu hata sonucu mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

21. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ilke olarak bir uyumsuzluğun esasının karara bağlandığı yargılamalarda geçerli olduğunu kabul etmektedir. Anayasa Mahkemesi de bireysel başvuruda aynı yaklaşımı kabul etmiştir. Anayasa Mahkemesinin *Hakan Yıldız* ([GK], B. No: 2014/8804, 1/12/2016, § 36.) kararında da belirtildiği üzere yürütmenin durdurulması mütessesesi anayasal bir değer ve öneme sahip olmakla birlikte yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlar Sözleşme bağlanunda uyumsuzluğun esasının karara bağlanması mahiyetinde olmadığından bireysel başvuru yönünden yürütmenin durdurulmasına karar veril(e)memesi veya yürütmenin durdurulmasına dair kararın uygulanmaması ancak uyumsuzluğun sonunda verilen kararı anlamsızlaştırması hâlinde incelenebilecektir. Nitekim Anayasa Mahkemesi *Kristal-İş Sendikası* ([GK], B. No: 2014/12166, 2/7/2015, §§ 35-46) kararında grevin ertelenmesine dair Bakanlar Kurulu kararının yürütmesinin durdurulması isteminin reddedilmesi üzerine yapılan bireysel başvuruyu, anılan uyumsuzluğun esasının karara bağlanmaması bekleminin sendika hakkının kullanılmasını anlamsızlaştıracağını belirterek yürütmenin durdurulmasının reddine ilişkin başvuruyu esaslan incelemiştir. Anayasa Mahkemesi aynı yaklaşımı *Birleşik Metal İşçileri Sendikası* (B. No: 2015/14862, 9/5/2018, §§ 29-31) kararında da sürdürmüştür.

22. Sonuç olarak yürütmenin durdurulmasına karar veril(e)memesi veya verilen yürütmenin durdurulması kararının icra edilmemesinin diğer ara kararlarında olduğu gibi ancak yargılamanın bütünlüğü adil olmaktan çıkarması hâlinde adil yargılanma hakkı kapsamında incelenmesi gerekmektedir.

23. Somut olayda ise yürütmenin durdurulması kararı verilememesi yargılamanın bütünlüğü adil olmaktan çıkarmayacaktır. Yürütmenin durdurulması kararı verilememesi nedeniyle başvuru maddi bir hakkın ihlal edildiğini ileri sürmediği gibi uyumsuzluğun esaslan karara bağlanmasından sonra iptal kararı verilmesi hâlinde başvuru bütünü özülük haklarıyla birlikte görevine iade edilebileceği de görüldüğünden mahkemeye erişim hakkına yönelik bir ihlal olmadığının açık olduğu anlaşılmaktadır.

24. Açıklanan gerekçelerle başvuru diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

C. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 339. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca tahsil edilmesi mağduriyetine neden olacağından adli yardım talebi kabul edilen başvurucunun yargılama giderlerini ödemekten TAMAMEN MUAFAK TUTULMASINA 2/12/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU